

Behandeling gericht op snellere overplaatsing naar de reguliere zorg en begeleide woonplekken

Gehandicapte krijgt speciale plek in nieuwe tbs-kliniek

UTRECHT • Justitie opent vandaag de nieuwste tbs-kliniek van Nederland. Het behandelcentrum in Utrecht maakt een korter verblijf voor tbs-patiënten mogelijk.

Vooraf voor verstandelijk gehandicapte tbs'ers, die er een aparte afdeling krijgen, is dat een uitkomst. 'Ze slipten het systeem dicht.'

TOBIAS DEN HARTOG

Spreek in korte zinnen. En leg twintig, nee, zelfs veertig keer uit wat wel en niet mag. Voor verstandelijke gehandicapte tbs'ers, enkele tientallen in Nederland, is een behandeling in een kliniek vooral een kwestie van leren en afleren. „Inzicht krijgen in hun stoornissen is vaak een stap te ver,” zegt Jacques Lucieer, directeur behandeling van de Utrechtse FPC2landen-tbskliniek die vandaag de deuren opent.

Vijftien plekken zijn er gereserveerd voor verstandelijk beperkte tbs'ers. De overige veertig voor 'gewone' patiënten met een psychiatrische stoornis. De kliniek is een reactie op de schaarste aan tbs-plekken die drie jaar terug heerste.

Doordat de reguliere psychiatrie, in de vorm van een instelling voor geestelijke gezondheidszorg, samenwerkt met de tbs-kliniek kent het nieuwe behandelcentrum een uniek karakter. Met de tbs'ers wordt snel na binnenkomst een behandeltraject uitgestippeld voor na het verblijf in de tbs-kliniek. Overplaatsing naar de reguliere zorg en beschermde en begeleide woonplekken worden sneller geregeld. De tijd in de tbs-kliniek wordt op die manier bekort.

„Een vorm van verlot, waar veel patiënten baat bij hebben om te voorkomen dat ze binnen de kliniekmuren hospitaliseren. Ze zaten er nu te lang, ze slipten het systeem dicht,” vertelt Lucieer. „Ze krijgen voorwaarden opgelegd, bijvoorbeeld dat ze zich op vaste tijden moeten melden of van drugs moeten afblijven. Zo kan ook worden voorkomen dat ze twee keer in de tbs terecht komen, omdat ze klaar leken

en het toezicht verdween. We nemen ze nu langer bij de hand, maar wel met een betere kans een leven op te bouwen buiten de kliniek en zonder al te groot risico op nieuwe ernstige delicten.”

Zo ook voor de verstandelijk beperkte tbs'ers. Voor hen waren maar een beperkt aantal voorzieningen waar zij na verblijf in klinieken konden gaan leven. Zo bleven ze lang in het tbs-systeem hangen. De 120 woonplekken worden nu gebouwd, met de aanpak van de FPC2landen-tbskliniek zijn ze er sneller klaar voor. „Ze zijn hier in verband met alle mogelijke zaken. Geweld, geldmisdrijven, maar de meeste voor zedendelicten. Ze zijn zelf over de schreef gegaan of zijn ingezet in de prostitutie of het criminele circuit. Ze willen er vaak bij horen.”

De behandeling is intensief. „Je moet in korte zinnen praten. Met plaatjes op de deur laten zien dat dáár de douche is. Soms veertig keer uitleggen wat wel en niet mag. Je bent vaak als een ouder die hen opnieuw moet leren wat wel en niet mag. Ze hebben vaak een slechte jeugd gehad met verwaarlozing, mishandeling en vaak weinig opleiding. Dat vergt een andere aanpak dan bij de andere groepen, omdat die geïrriteerd raken van dat trage tempo en je die vaak inzicht wilt geven in hun stoornis. Het 'snap-vermogen' is kleiner. Verstandelijk beperkte tbs'ers maak je vooral weerbaar voor de samenleving, je legt de spelregels uit.”

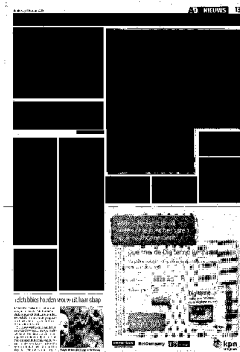
Op de voor hen bestemde speciale afdeling die vandaag door de huisband van de kliniek (patiënten met

drum en gitaartalent) wordt geopend, lijkt veel op elk ander tbs-centrum. Deuren zijn echter gekleurd zodat ze weten welke ze wel en niet in mogen en plaatjes op de deuren verhullen of erachter een kamer, douche of toilet schuil gaat. Verder is er naast de slaapkamers een keuken waar gezamenlijk wordt gekookt (de ingrediënten besteld via Albert Heijn), een tafel voor groepsgesprekken, computer- en leerruimtes voor onderwijs en een vertrek om muziek te maken.

„We bootsen een samenleving na, waarin wij de maatschappelijke regels duidelijk aangeven,” zegt groepscoördinator Jan-Willem als hij door de goed vergrendelde vertrekken wandelt. „Tbs is een behandeling en geen straf; we maken ze klaar voor hun terugkeer.”

« **De gehandicapten hebben vaak een slechte jeugd gehad met verwaarlozing en mishandeling. Dat vergt een andere aanpak dan bij de andere groepen.**

Jacques Lucieer

Deuren in de nieuwe tbs-kliniek zijn gekleurd zodat gehandicapten weten welke ze wel en niet in mogen. Plaatjes op de deuren verhullen of erachter een kamer, douche of toilet schuil gaat.

FOTO'S ANP/ VALERIE KUYPERS